

ATD

Titel: Jugendstil van Frank Patrick Edelbaar
AD-Celex, boekje 1261, 2-5-1969

München centrum Jugendstil

Het belangrijkste kunstcentrum van Duitsland in de negentiende eeuw was ongetwijfeld München. De Beierse monarchie, die niets onverlet liet om haar gulheid ten toon te spreiden, beschermde de kunst en menig academisch kunstenaar werd tot de adelstand verheven. Het gelijktijdig verschijnen in 1896 van twee tijdschriften, 'Simplicissimus' en 'Jugend' werkte als een steen in deze rustige kikkerpoel. Het eerste was een pacifistisch, liberaal en anticlericaal orgaan dat systematisch Keizer Willem II en 'das Militär' aanviel, dikwijls ten koste van maandenlange gevangenisstraf voor de redacteurs. Het tweede, van dezelfde strekking, zal daarenboven ook voor een nieuwe kunst strijden.

In juni 1897 heeft in het Glaspaleis te München de zevende internationale tentoonstelling plaats. Voor de eerste maal krijgen enkele jonge kunstenaars de beschikking over twee zalen. De ganse tentoonstelling is, op enkele uitzonderingen na, een vertoon van namaakkunst. In de inkomhal, temidden van palmen en bloemen, een enorme Minerva. En verder eindeloze zalen in empire-, renaissance en oosterse stijl.

Eén van de uitzonderingen, in het departement 'kleine kunst', is Hermann Obrist (1863-1927) die mag beschouwd worden als de eerste vertegenwoordiger van de

Duitse Jugendstil. In 1894 vestigt hij zich te München alwaar hij directeur wordt van de 'Vereinigten Werkstätten für Kunst im Handwerk'.

Bij hem speelt de natuur een overwegende rol, zoals bij de aanhangers van de school van Nancy. In al zijn borduurwerken - zijn grote specialiteit - voelt men dat zij het resultaat zijn van een doorgedreven studie van de planten, die de kunstenaar reproduceert met de beweeglijkheid van hun arabesken. Zijn alpenviooltjes, zijn versieringen van wortels, zijn slingerende takken, alle uitgevoerd in de bekende zweeps slag-stijl, behoren tot het beste van hetgeen het Duitse floralisme van het einde der negentiende eeuw heeft voortgebracht.

- L. van Zumbusch: affiche

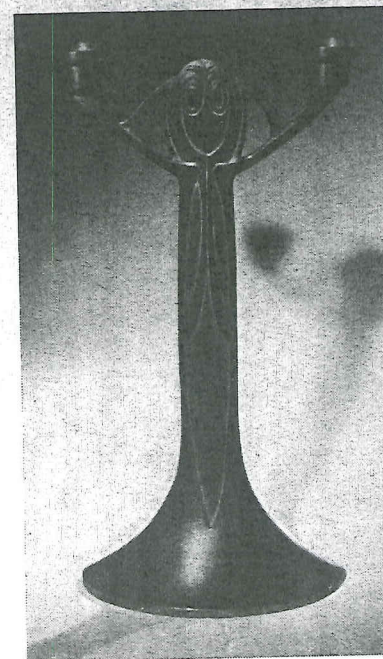

Op deze tentoonstelling vinden wij ook Otto Eckmann (1865-1902) die van Hamburg naar het Zuiden was afgezakt, eerst naar Neurenberg en daarna naar München.

Hij ontwerpt de titel voor het tijdschrift Die Woche, in 1899, die onveranderd bewaard zal blijven tot 1924. Zoals alle kunstenaars van de Nieuwe Kunst is hij buitengewoon veelzijdig en schrikt hij voor geen enkele techniek terug. Benevens wandtapijten en behangselpapier ontwerpt hij meubels en vazen, die een meer abstract karakter hebben dan zijn tweedimensionale werken.

Darmstadt kunstenaarskolonie

In de groep van München bevond zich nog een Hamburger, de architect Peter Behrens (1868-1940), die daarenboven schilder, graficus en decorateur was. Hij wordt door de groothertog Ernst Ludwig van Hessen-Darmstadt naar Darmstadt geroepen. Deze stond open voor de nieuwe ideeën, en liet in 1897 twee kamers van zijn paleis volledig vernieuwen om als voorbeeld te dienen. In de eetzaal werd een witgelakte lambrizing aangebracht; op de groene fond van het tapijt blauwe bloemen; de gordijnen eveneens blauw met oranje bloemen; de meubels tot een minimum herleid; onder de koepel zes vierkante lantarens in koperen montuur, opgehangen aan kettingen. In het salon een grote rustieke schoorsteen, met

J. M. Olbrich: kandelaar in tin

een rookkap in versierd aardewerk; mahoniehouten meubels; zetels met kussens in groen fluweel met oranje bloemen. Dit is echter maar een eerste stap. De groothertog droomt ervan in Darmstadt een kunstenaarskolonie op te richten, en belooft voor afnemers te zorgen. Peter Behrens verleent er gehoor aan en gaat naar Darmstadt, waar Jozef-Maria Olbrich zich weldra bij hem komt voegen. Deze laatste is een jonge doch reeds bekende architect. Hij is het die op de Mathildehöhe in Darmstadt zes van de zeven huizen bouwt, die de kolonie zullen vormen. Het